

ENGELLİ BAKIMI VE REHABİLİTASYONU PROGRAMI 2021-2022 DERS MÜFREDATI

1.SINIF I.YARIYIL

D.KOD	DERS ADI	TEORİK	UYGL.	D.SAATİ	KREDİ	Z/M/S	AKTS
UZATA101	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	2	2	Z	2
UZİNG101	Yabancı Dil I	2	0	2	2	Z	2
UZTDE101	Türk Dili I	2	0	2	2	Z	2
UZBİL101	Bilgi ve İletişim Teknolojisi	2	1	3	3	Z	4
EBR101	Anatomi	2	0	2	2	Z	4
EBR102	Sağlık ve Hastalıklar Bilgisi	3	0	3	3	S	5
EBR103	Engelli Grupları	3	0	3	3	M	5
EBR104	Meslek Etiği ve Engelli Hakları	2	0	2	2	S	3
EBR105	Psikoloji ve Kişiler Arası İletişim	2	0	2	2	S	3
	TOPLAM	20	1	21	21		30

1.SINIF II. YARIYIL

D.KOD	DERS ADI	TEORİK	UYGL.	D.SAATİ	KREDİ	Z/M/S	AKTS
UZATA102	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	2	2	Z	2
UZİNG102	Yabancı Dil II	2	0	2	2	Z	2
UZTDE102	Türk Dili II	2	0	2	2	Z	2
EBR106	Halk Sağlığı	3	0	3	3	S	5
EBR107	Uğraş Terapisi	2	0	2	2	S	3
EBR108	Fizyoloji	2	0	2	2	Z	3
EBR109	Yaşam Boyu Büyüme ve Gelişim	3	0	3	3	Z	5
EBR110	Aile Eğitimi	3	0	3	3	S	5
DOY102	Dijital Okuryazarlık	2	0	2	0	Z	3
	TOPLAM	21	0	21	19		30

2.SINIF III. YARIYIL

D.KOD	DERS ADI	TEORİK	UYGL.	D.SAATİ	KREDİ	Z/M/S	AKTS
EBR201	Afet Yönetimi	2	0	2	2	S	2
EBR202	Hasta Çocukların Gelişimi ve Eğitimi	3	0	3	3	M	3
EBR203	Engelli Bakımı Planı ve Modelleri I	3	0	3	3	M	3
EBR204	Engelli Bakımı ve Rehb. Uyg. I	1	5	6	4	M	5
EBR205	Alternatif İletişim Becerileri	0	2	2	1	S	2
EBR206	Engellilerde Ruh Sağlığı	3	0	3	3	M	4
EBR207	Beslenme İlkeleri	2	0	2	2	S	2
EBR208	Seminer	3	0	3	3	Z	4
EBR209	Yaz Stajı	0	2	2	0	Z	5
	TOPLAM	17	9	26	21		30

2.SINIF IV. YARIYIL

D.KOD	DERS ADI	TEORİK	UYGL.	D.SAATİ	KREDİ	Z/M/S	AKTS
EBR210	Engelli Bakımı Planı ve Modelleri II	2	2	4	3	M	5
EBR211	Engelli Bakımı ve Rehb. Uyg. II	1	5	6	4	M	5
EBR212	İlk Yardım	2	0	2	2	S	4
EBR213	Engelli Sosyolojisi	3	0	3	3	S	6
EBR214	Fiziksel Engelli Bireylerin Eğitimi ve Rehabilitasyonu	3	0	3	3	M	5
EBR215	Zihinsel Engelli Bireylerin Eğitimi ve Rehabilitasyonu	3	0	3	3	M	5
	TOPLAM	14	7	21	18		30

DERSLER VE İÇERİKLERİ

1. SINIF GÜZ YARIYILI

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi-I

Bu derste temel kavramlar, Türk İnkılâbı öncesinde Osmanlı Devletinin yaptığı ıslahatlar, Türk İnkılâplarının hazırlık dönemi, Türk İstiklal Savaşı verilmektedir.

Yabancı Dil-I

Bu derste basit ve bileşik cümle yapılar, günlük iletişimde kullanılan basit ve bileşik cümleler, basit ve bileşik cümlelerden oluşan bir metin / diyalogda geçen sözcüklerin anlamları ve dildeki yapı, işlev ve kavramları doğru olarak kullanabilme verilmektedir.

Türk Dili-I

Türk dilinin ses ve şekil bilgisi, Türkçenin tarihî gelişimi, sunum yapma ve etkili konuşma teknikleri, sözlü ve yazılı edebi türler, imlâ-noktalama işaretleri; sunum, şiir, deneme, kompozisyon, hikâye, gazete, dergi çalışmaları ve uygulamaları.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri

Bu dersle öğrenciler bilgisayarın tarihi gelişimi ve temel kavramlar, bilgisayarın yapısı ve işleyişi, bilgisayar işletim sistemleri, MS Word, MS Excel, MS Outlook ve MS PowerPoint kullanımı, kişisel e-posta kullanımı ve yönetimi, internet tarayıcıları ve internet kullanımı ve bilgisayarı zararlı uygulamalardan koruma konularında genel bilgi sahibi olurlar.

Anatomi

İnsan vücudunun temel yapısını, kas ve iskelet sisteminin anatomik yapısı, dolaşım sisteminin, solunum sisteminin ve toraksın anatomik yapısı, sinir sisteminin, endokrin sistemin ve duyu organlarının anatomik yapısı, sindirim sisteminin ve ürogenital sistemin anatomik yapısı.

Sağlık ve Hastalıklar Bilgisi

Bu derste sağlık ve hastalık kavramları ve sistemlere yönelik akut ve kronik hastalıkların tanıtılması amaçlanmaktadır. Öğrenciler, özellikle engellilerin sıklıkla karşılaşılabilecekleri ikincil hastalıklar konusunda bilgi sahibi olacak ve hastadaki sorunları saptayabilme, hastalıklardan korunma ve hastalıkların yönetilmesi konularında beceri sahibi olacaklardır.

Engelli Grupları

Engellilik nedir, Engelli kime denir? Zedelenme, sapma, yetersizlik, özür/engel, görme engelli, az gören, işitme ve dil ve konuşma engelliler, konuşma engelliler, bedensel engelliler, omurilik felçlileri, zihinsel engelliler, otistik engelliler, süregen hastalıklar(yatalak) tanımları-temel kavramları öğrenirler.

Meslek Etiği ve Engelli Hakları

Bu dersin amacı; öğrencilerin engelli bakımı ve rehabilitasyonu mesleğinin temel mesleki ilkelerinin öğrenilmesi ve çalışma hayatında engelli bireylerin daha sağlıklı, toplumla bütünleşmiş ikeli ve onurlu bir yaşam sürdürmelerini benimseyen bir bakış açısı kazandırmaktır. Ayrıca her vatandaş gibi, engellilerde, Anayasa, Yasa, Kanun Hükmünde Kararname, Bakanlar Kurulu Kararları, Genelgeler, Tebliğler ve Yönetmelik ile belirlenmiş vatandaşlık haklarına sahiptir. Engellilerin hayatlarını kolaylaştıran düzenlemelerin dayandığı yasa ve yönetmeliklerin hangi alanda ne tür kolaylıklar getirdiğini, bu hakları nasıl kullanacağını öğretmesini amaçlamaktadır

Psikoloji ve Kişiler Arası İletişim

Davranış bilimleri kavramı, sistem kavramı ve canlı sistemleri, davranışın nörobiyolojik kökenleri, bilinç kavramı, duyum ve algı, duygular ve heyecanlar, öğrenme bellek kavramları, Kişiler arası iletişim, İletişim nedir? İletişim ilkeleri ve süreci, hasta ile iletişim kurma, kriz anlarında stres altındaki insanlar ile etkili ve başarılı iletişim kurabilme

1. SINIF BAHAR YARIYIL

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi-II

Bu dersle Atatürk dönemi inkılapları, Türkiye Cumhuriyetinin Atatürk döneminde ki dış siyaseti, Atatürk ilkeleri verilmektedir.

Yabancı Dil II

Bu dersle yabancı dilde ki geniş zamana ilişkin yapı, işlev ve kavramlar; dilde ki geçmiş zamana ilişkin yapı, işlev ve kavramlar, dildeki gelecek zamana ilişkin yapı, işlev ve kavramlar verilmektedir.

Türk Dili II

Bu dersle yazılı ve sözlü anlatım türleri, noktalama ve yazım kuralları, anlatım bozuklukları verilmektedir.

Halk Sağlığı

Bu dersin amacı öğrencilere, halk sağlığı disiplininin ilke ve hedeflerini tanıtmaya ve sağlığı anlamaya çalışırken sağlığın sosyal belirleyicilerine vurgu yapan, bütüncül, entegre ve korunmayı önceleyen bir bakış açısı kazandırmaktır. Halk sağlığı temel yaklaşımlarında olan “korunmanın tedaviden üstün olduğu” ilkesini benimseyecek ve başta engelli bireylere sunulan hizmetlerde olmak üzere her alanda sağlığın korunması ve geliştirilmesi bakış açısı kazanacaklardır. Ders kapsamında halk sağlığı biliminin temel konularından; sağlık eğitimi ve sağlığın geliştirilmesi, kadın sağlığı ve üreme sağlığı, çocuk sağlığı, okul sağlığı, adolesan sağlığı, iş sağlığı ve güvenliği, hava kirliliği ile mücadele ve çevre sağlığı, afetler ve afetlerden korunma, epidemiyoloji,

başıklamanın önemi ve bulaşıcı hastalıkların kontrolü, kronik hastalıkların kontrolü, toplum ruh sağlığı ve evde bakım hizmetleri konularında bilgi sahibi olacaklardır.

Uğraş Terapisi

1. Meşguliyet Terapisinde Temel Prensipler ve Planlama,
2. Malzemelerin Tanıtımı, Sırlı Karo ve Tabakların Üzeri Desen Çalışmaları
3. Kil ve Şekillendirme, Çanak Tabak Yapımı ve Plaka Yönetimi ile Çeşitli Objelerin Yapımı
4. Çeşitli Ahşap Objeler ve Ahşap Boyama Teknikleri, Plastik Akrilik Boyalar ve Uygulama
5. Sinema, Tiyatro, Konser ve Müze Ziyaretleri gibi kültür Aktiviteleri, Resim, Şiir, Roman ve Heykel gibi Güzel Sanatlarla İlgili Aktiviteler
6. Ev Bitkisi Yetiştirme ve Bakımı, Ev Hayvanı Besleme ve Bakımı,
7. Meşguliyet Terapisinde Amaca Yönelik Aktiviteler, Meşguliyet Terapisinde Biyomekanik Yaklaşımlar, Ekonomik Değer Yaratabilecek Meşguliyet Terapileri.

Fizyoloji

Hücre ve genel fizyoloji, iskelet-kas sistemi fizyolojisi, kardiyovasküler sistem fizyolojisi, solunum sistemi fizyolojisi, sinir sisteminin fonksiyonları, gastrointestinal sistem fizyolojisi, renal fizyoloji, endokrin sistem fizyolojisi, duyu organları ve homeostazis.

Yaşam Boyu Büyüme ve Gelişim

Bu derste gelişimin temel kavramları, ilkeleri ile gelişime etki eden faktörlerin insanın gelişimi üzerindeki etkileri incelenmektedir. Doğum öncesinde normal gelişim özellikleri ile gelişimsel sapmaların oluşumu incelenmektedir. Engelliliğin önlenmesinde birincil faktörlerin düzenlenmesi ile aile planlamasının önemi, doğum öncesi gelişim sürecinde kan uyumsuzluğu, kromozom bozuklarının tespiti, uygun beslenme ile doğum yaşının önemi, travmalardan koruma konuları vurgulanır. Bebeklik, ilk çocukluk, son çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, yaşlılık döneminde görülen bilişsel gelişim görevlerinin Portage, Geçta gibi gelişim envanterleri üzerinden incelenmesi sağlanacaktır. Fiziksel, zihinsel, dil gelişimi, sosyal ve duygusal gelişim ile kişilik gelişimi arasındaki ilişkiler açıklanacak, bu gelişim alanlarında oluşan herhangi bir olumsuzluğun diğer gelişim alanlarındaki etkileri örneklerle açıklanacaktır.

Aile Eğitimi

Aileye ilişkin temel bilgiler: aile, aile yapıları, aile özellikleri, ailenin rolü; engelli bireyin aileye etkileri, aile bireylerinin tepkileri, anne babaların değişen rolleri, engelli bireylerin ihmali ve istismarı; aile ile işbirliğinin önemi, anne baba iletişimi, anne baba katılımı; aile eğitimi, yasal düzenlemeler, aile eğitimi yaklaşımları, aile eğitimi programları, aile eğitimi programlarının geliştirilmesi, program uygulamaları.

Dijital Okur Yazarlık

İnternet Teknolojileri, Taşınabilir Teknolojiler, Sosyal Ağlar, Teknoloji, Toplum ve İnsan, Bilişim Etiği, Teknoloji ve Yaşam boyu Öğrenme, Bulut Bilişim, Geleceğin Teknolojileri konularında bilgi edinmelerini sağlamak.

2. SINIF GÜZ YARIYILI

Afet Yönetimi

Bu dersin amacı; meydana gelebilecek Afet ve Acil durumların insan hayatına olumsuz etkilerini anlamak ve Bütünleşik Afet yönetimi kapsamında Afet ve Acil durumların öncesinde, sırasında ve sonrasında neler yapılacağının öğretilmesidir. Ayrıca meydana gelecek afetlerin etkilerinin nasıl azaltılacağını öğretmek ve afetlere karşı hazır, dirençli sağlık personellerin yetiştirilmesine katkı sunmaktır.

Hasta Çocukların Gelişimi Ve Eğitimi

Süreğen hastalıklardan başlıları (özürlüler) ile yatalak ve ortopedik hastalıklıların tıbbi ve tedavi süreçleri, nitelikli sağlık bakımı ve öğretiminin birlikte yürütülmesi, eğitim ortamlarında sağlık bakımının sürdürülmesi, ek sağlık sorunlarının ortaya çıkmasının önlenmesi, okuldaki sağlık bilgisi ile öğretmen iş birliğinin saplanması, genel sağlık bakım süreçleri ve rutin sağlık izleme süreçleri (nöbet, beslenme, ilaçların kullanımı, ağız ve diş bakımı vb.) ele alınacaktır. Ayrıca özürlülük, zedelenme, yetersizlik gibi temel kavramlara değinilecektir.

Engelli Bakım Planı ve Modelleri-I

Engelli bireylerin bakımı ve rehabilitasyonunda uygulanacak modellerin tanıtımı, gösterilmesi, engelli bakım modüllerinin içeriklerinin sunulması, bu alanda kullanılan modüllerin incelenmesi.

Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Uygulama-I

Engelli bireylerin özbakım, günlük yaşam ve diğer ihtiyaçlarının nasıl karşılandığı, egzersizler, engelli bakımı, temizliği, beslenmesi, engelli rehabilitasyonunun nasıl yapılacağı gibi bilgilerin uygulamalı olarak verilmesi.

Alternatif İletişim Becerileri

Öğrenciler bu derste zihinsel, fiziksel, işitme, görme ya da çoklu yetersizliği olan bireylerin kendini ifade etme becerilerinin arttırılmasını öğreneceklerdir. Bu doğrultuda iletişim sürecini anlama, dikkat süreçlerini aktif hale getirme, açık ve kapalı uçlu soru sorarak iletişim kurma, beden dilini kullanma, alternatif iletişim becerisi geliştirebilme ve Türk İşaret Dilini aktif şekilde kullanacaklardır.

Engellilerde Ruh Sağlığı

Bu dersin amacı; engelli birey ve ailelerinin yaşadıkları psikolojik sorunlar, en çok karşılaştıkları ruhsal hastalıklar ve bu sorunlarla baş etme mekanizmaları ile ilgili farkındalık oluşturmak ve engelli bireylerin yaşadıkları ruhsal problemlerin yönetimi ile ilgili bilgi ve beceri kazandırmaktır.

Ruhsal hastalık kavramı çerçevesinde “normal” ve “anormal” kavramlar, dünyada ve Türkiye’de ağır ruhsal hastalıkları olan engellilere yönelik tedavi ve bakım yaklaşımları, engellilerin ve ailelerin en sık karşılaştıkları ruhsal problemler, ruh sağlığının korunması ve güçlendirilmesi için yapılması gerekenler gibi temel konuları içerir.

Beslenme İlkeleri

Sağlık ve beslenme, toplumda beslenme sorunları ve nedenleri, besin öğeleri, karbonhidratlar, proteinler, yağlar ve vitaminler, su ve mineraller, posa ve yaşlıda posalı gıdalarla beslenme, besin grupları ve besin piramidi, içecekler ve özellikleri, probiyotikler, yeterli ve dengeli beslenme ilkeleri, enerji gereksinimi, ideal boy ve kilo, obezite ve yol açtığı hastalıklar, diyabette beslenme, kardiyovasküler hastalığı olanlarda beslenme, yaşlılarda beslenme özellikleri

Seminer

Bu ders ile öğrencilerin; belli bir konuda bilgiye ulaşıp derleyerek anlatım amacına uygun bir sunum hazırlama ve bunu bir toplantı organize ederek etkin bir şekilde topluluk önünde sunma becerisini geliştirmelerini sağlamak.

Yaz Stajı

A.İ.C.Ü. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Staj Uygulama Yönetmeliği doğrultusunda 30 İş günü staj yapmak zorunludur. Öğrenciler stajlarını özel ya da kamuya ait sağlık kuruluşları, rehabilitasyon merkezleri ya da bakım merkezlerinde yapabilirler. Staj Uygulaması zorunlu haller dışında yaz döneminde yapılır ve toplam 5 AKTS’dir.

2. SINIF BAHAR YARIYIL

Engelli Bakım Planı ve Modelleri-II

Engelli bireylerin bakımı ve rehabilitasyonunda uygulanacak modellerin tanıtımı, gösterilmesi, engelli bakım modüllerinin içeriklerinin sunulması, bu alanda kullanılan modüllerin incelenmesi, modüllerin uygulamasının ifade edilmesi, alanda yapılan çalışmaların ve örnek uygulamaların incelenmesi.

Engelli Bakım ve Rehabilitasyon Uygulama-II

Engelli bireylerin özbakım, günlük yaşam ve diğer ihtiyaçlarının nasıl karşılandığı, egzersizler, engelli bakımı, temizliği, beslenmesi, engelli rehabilitasyonunun nasıl yapılacağı gibi bilgilerin uygulamalı olarak verilmesi. Bakım merkezleri, evde bakım gibi hizmetlerin nasıl yapıldığının uygulamalı olarak öğrenilmesi.

İlk Yardım

İlk Yardım İlk Yardımın Tanımı, Önemi, İlkeleri, İlk Yardım Çantası, Kanamalar, Şok ve Çeşitleri, Yaralanmalar, CPR (Kardiyo- Pulmoner Resüsitasyon), Yabancı Cisim Aspirasyonu, Kırık, Çıkık ve Burkulmalar, Yanıklar, Sıcak Ve Soğuğa Maruz Kalma, Zehirlenmeler, Tıbbi Durumlarda İlk Yardım, Geriatrik Aciller ve İlk Yardım

Engelli Sosyolojisi

Engelliğin ve engelli bireyin fiziksel ve sosyal tanımı, engellilik araştırmalarının dünyada ve Türkiye'deki gelişimi, tarihçesi, engellilik konusunun ele alınışında, sorunların tespitinde, analizinde ve önerilerin şekillenmesinde engellilik sosyolojisinin önemi, katkısı, engellilik sosyolojisindeki teorik yaklaşımlar ele alınır ve Türkiye'deki engelli bireylere ilişkin sorunların tespitine yönelik yapılmış çalışmalar derlenir.

Fiziksel Engelli Bireylerin Eğitimi ve Rehabilitasyonu

Bu derste rehabilitasyon nedir ve rehabilitasyon sürecine genel bir bakış açısı kazandırılacaktır. Rehabilitasyon ekip modelleri nelerdir, bu ekipler kimlerden oluşur? Kronik hastalıklara ve/veya engelliliğe uyum sağlama süreci nasıl işler? Cihaz ve proteze uyumun sağlanması, cilt bütünlüğünün sağlanması ve korunması. Cerebral palsi, spinal cord yaralanmaları, strok, total eklem replasmanı, travmatik beyin hasarlarının oluşumu, önlenmesi ve rehabilitasyonu. Yutma, beslenme durumunun sağlanması, ince ve kaba motor becerilerin geliştirilmesi, amputasyonlu kişiler için rehabilitasyon yönetiminin sağlanması ile aile katılımının sağlanması becerileri kazandırılır.

Zihinsel Engelli Bireylerin Eğitimi ve Rehabilitasyonu

Bu derste zihinsel yetersizliklerin önlenmesi, tespit edilmesi, ve rehabilitasyon süreci aktarılmaktadır. Zihinsel yetersizliği olan bireylerin günlük yaşam ve toplumsal uyum becerilerinin arttırılması amacı doğrultusunda; temel yaşamsal kavramların kazandırılması, davranış sorunları ile mücadele etme ve davranış değiştirme, sosyal becerilerin arttırılması, günlük yaşam becerilerinin kazandırılması ve güvenlik önlemlerinin yürütülmesi ile aile katılımının sağlanması konularında bilgi ve beceri sahibi olacaklardır.